

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Bałkany w kulturze Zachodu (Wykład), PG_00189272						
Kierunek studiów	Studia bałkańskie (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2027/2028		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	2	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	4	Liczba punktów ECTS			3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Studiów Klasycznych i Sławistyki -> Zakład Sławistyki i Studiów Bałkańskich						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Anita Gostomska				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0							
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		2.0		43.0	75
Cel przedmiotu	Zapoznanie studentów ze sposobami recepcji Bałkanów w kulturze zachodniej, ze szczególnym uwzględnieniem obrazów stereotypowych oraz wyobrażeń, sytuujących Bałkany wraz z ich mieszkańcami na peryferiach Europy i cywilizacji, a także uwarunkowań (m.in. historycznych) tych stereotypów. Przedstawienie wybranych tekstów literackich oraz materiałów filmowych, ilustrujących przedmiotowe zagadnienie.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[SBAŁL3_K01] Jest świadoma stopnia osiągniętej wiedzy na temat Bałkanów oraz ich języków, a także potrafi tę wiedzę krytycznie ocenić.	Student: - jest gotów do przyjmowania odpowiedzialności za własne decyzje oraz prace zespołu, realizując zadania związane z badaniem powiązań między kulturą bałkańską z zachodnioeuropejską (K_K02);	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[SBAŁL3_W13] Ma zaawansowaną wiedzę na temat języków Bałkanów i basenu Morza Śródziemnego, ich kompleksowej natury, złożoności i historycznej zmienności, a także rozpoznaje i rozumie rządzące nimi prawidłowości oraz wciąż kształtujące je zmiany.	Student: - posiada wiedzę na temat współczesnej sytuacji geopolitycznej krajów bałkańskich (K_W13).	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SBAŁL3_W10] Ma uporządkowaną zaawansowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach wiedzy o kulturze, w tym przede wszystkim w kulturze krajów Półwyspu Bałkańskiego.	Student: - ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach wiedzy o kulturze krajów Półwyspu Bałkańskiego oraz ich powiązaniach z kulturą Zachodu (K_W10);	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SBAŁL3_W09] Dobrze zna etniczną strukturę Półwyspu Bałkańskiego, ma zaawansowaną wiedzę na temat jej diachronicznych i synchronicznych uwarunkowań i przejawów.	Student: - jest gotów do przyjmowania odpowiedzialności za własne decyzje oraz prace zespołu, realizując zadania związane z badaniem powiązań między kulturą bałkańską z zachodnioeuropejską (K_K02);	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SBAŁL3_W08] Posiada zaawansowaną wiedzę na temat specyfiki krajów Półwyspu Bałkańskiego, ich historii i wzajemnych relacji oraz systemów prawnych i uwarunkowań ekonomicznych.	Student: - ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach wiedzy o kulturze krajów Półwyspu Bałkańskiego oraz ich powiązaniach z kulturą Zachodu (K_W10);	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SBAŁL3_W06] Zna wybraną, zaawansowaną terminologię z zakresu literaturoznawstwa, językoznawstwa i kulturoznawstwa, w języku polskim oraz jednym z języków południowosłowiańskich (serbskim lub chorwackim).	Student: - ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach wiedzy o kulturze krajów Półwyspu Bałkańskiego oraz ich powiązaniach z kulturą Zachodu (K_W10);	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SBAŁL3_U06] Potrafi porozumiewać się w języku polskim, jednym z języków południowosłowiańskich (serbskim lub chorwackim) – wykorzystując różne kanały i techniki komunikacyjne – ze specjalistami z obszaru nauk o kulturze i religii, nauki o sztuce, literaturoznawstwa i językoznawstwa.	Student: - potrafi komunikować się, również w językach obcych, z otoczeniem i merytorycznie argumentować, uzasadniając swoje stanowisko (K_U05);	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[SBAŁL3_U01] Potrafi – w języku polskim lub jednym z języków południowosłowiańskich (serbskim lub chorwackim) – wyszukiwać, selekcjonować, analizować i interpretować informacje z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.	Student: - posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych dotyczących zagadnień szczegółowych z zakresu kontaktów kulturowych między państwami bałkańskimi a krajami Europy Zachodniej, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł (K_U08). - jest gotów do wypełnienia roli zawodowej pracownika firm funkcjonujących na polskim i zachodnioeuropejskim rynku pracy, współpracujących z krajami bałkańskimi w zakresie promocji literatury i kultury (K_K05).	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu	<p>Problematyka wykładu: Bałkany realia geograficzne i historyczne;</p> <p>Bałkany pomiędzy Wschodem a Zachodem;</p> <p>Bałkany wobec orientalizmu i bałkanizmu;</p> <p>Bałkany w dyskursie postkolonialnym (kolonizacje europejskie i osmańskie); peryferyjność/marginalizacja Bałkanów;</p> <p>Bałkany wyobrażone polskie wyobrażenia Bałkanów; bałkanizacja; mity i stereotypy dotyczące Bałkanów.</p>											
Wymagania wstępne i dodatkowe	brak											
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Sposób oceniania (składowe)</th> <th>Próg zaliczeniowy</th> <th>Składowa oceny końcowej</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Obecność i aktywna postawa na zajęciach</td> <td>80.0%</td> <td>40.0%</td> </tr> <tr> <td>pozytywny wynik egzaminu pisemnego w postaci testu (otwartego lub/i wyboru) lub egzaminu ustnego (zależnie od wyboru formy zaliczenia)</td> <td>51.0%</td> <td>60.0%</td> </tr> </tbody> </table>	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej	Obecność i aktywna postawa na zajęciach	80.0%	40.0%	pozytywny wynik egzaminu pisemnego w postaci testu (otwartego lub/i wyboru) lub egzaminu ustnego (zależnie od wyboru formy zaliczenia)	51.0%	60.0%		
Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej										
Obecność i aktywna postawa na zajęciach	80.0%	40.0%										
pozytywny wynik egzaminu pisemnego w postaci testu (otwartego lub/i wyboru) lub egzaminu ustnego (zależnie od wyboru formy zaliczenia)	51.0%	60.0%										
Zalecana lista lektur	<p>Podstawowa lista lektur</p> <ul style="list-style-type: none"> • M. Bobrownicka, Pogranicza w centrum Europy, Kraków 2003. • M. Chaszczewicz-Rydel, Obrazy Bałkanów. Mity, stereotypy, nowa imagologia, Wrocław 2013. • I. Čolović, Bałkany terror kultury, przeł. M. Petryńska, Wołowiec 2014. • I. Čolović, Polityka symboli: eseje o antropologii politycznej, przeł. M. Petryńska, Kraków 2001. • B. Jezernik, Dzika Europa. Bałkany w oczach zachodnich podróżników, przeł. P. Oczko, Kraków 2007. • R.D. Kaplan, Bałkańskie upiory. Podróż przez historię, przeł. J. Ruzkowski, Wołowiec 2010. • R.D. Kaplan, W cieniu Europy. Dwie zimne wojny i trzydziestoletnia podróż przez Rumunię, a nawet dalej, przeł. R. Pucek, Wołowiec 2017. • M. Koch, My i Oni, Swój i Obcy. Bałkany XX wieku z perspektywy kolonialnej i postkolonialnej, Porównania 2009, nr 6. • E. Said, Orientalizm, przeł. M. Wyrwas-Wiśniewska, Poznań 2005. • M. Todorova, Bałkany wyobrażone, przeł. P. Szymor, M. Budzińska, Wołowiec 2008. • Węzeł bałkański, red. J. Piekło, S. Wilkanowicz, Kraków 1999. • inne. <p>studiowana samodzielnie przez studenta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Postkolonializm [w:] A. Burzyńska, M.P. Markowski, Teorie literatury XX wieku. Podręcznik. Kraków 2006. • M. Chaszczewicz-Rydel, Obrazy Bałkanów. Mity, stereotypy, nowa imagologia, Wrocław 2013. • B. Jezernik, Dzika Europa. Bałkany w oczach zachodnich podróżników, przeł. P. Oczko, Kraków 2007. • M. Todorova, Bałkany wyobrażone, przeł. P. Szymor, M. Budzińska, Wołowiec 2008. • inne. 											

	Uzupełniająca lista lektur	<ul style="list-style-type: none"> • M. Babić, Bałkanizacja czy europeizacja? Bośnia i Hercegowina w perspektywie europejskiej, [w:] Konflikty narodowe i europejskie aspiracje państw bałkańskich, red. M. Filipowicz, Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej (rok IX, zeszyt 2), Lublin 2011. • M. Chaszczyk-Rydel, Między wierzchołkami trójkąta bałkańskiego o porządkowaniu wojennej rzeczywistości przez polskich reportażystów, [w:] Południowa Słowiańszczyzna w literaturze polskiej XIX i XX wieku, Seria Obrazy kultury polskiej, red. K. Stępnik, M. Gabryś, Lublin 2009. • M. Dąbrowska-Partyka, Literatura pogranicza, pogranicza literatury, Kraków 2004. • M. Dąbrowski, Swój Obcy Inny. Z problemów interferencji i komunikacji międzykulturowej, Warszawa 2001. • Inny, inna, inne. O inności w kulturze, red. M. Janion, C. Snochowska-Gonzalez, K. Szczuka, Warszawa 2004. • M. Janion, Niesamowita Słowiańszczyzna, Kraków 2006. • Kategoria Europy w kulturach słowiańskich, red. T. Dąbek-Wirgowa, A. Makowiecki, Warszawa 1992. • A. Kola, Bałkany mapa symboliczna, Przegląd Polityczny 2008, nr 89. • A. Kola, Europa w dyskursie polskim, czeskim i chorwackim. Rekonfiguracje krytyczne, Toruń 2011. • A. Koseski, W bałkańskim tyglu, Pułtusk 2002. • E. Kuźma, Mit Orientu i kultury Zachodu w literaturze XIX i XX wieku, Szczecin 1980. • K. Lachowicz, Stereotypy a badania obrazu innych grup etnicznych w literaturze. Uwagi teoretyczne, Slavica Iuvenum X, Universitas Ostraviensis 2004. • J. Markowska, Bałkany określenie medialne czy region geograficzny? Prace i Studia Geograficzne 2010, t. 44. • L. Moroz-Grzelak, Polska wizja bałkańskiej przestrzeni terytorialnej w kontekście pojęcia kocioł bałkański, Slavica Meridionalis 2007, t. 7. • Muzułmanie w Europie. Bogactwo różnorodności czy źródło konfliktów, red. M. Widy-Behiesse, Warszawa 2011. • Narodowy i ponadnarodowy model kultury. Europa Środkowa i Półwysep Bałkański, red. B. Zieliński, Poznań 2002. • Południowa Słowiańszczyzna w literaturze polskiej XIX i XX wieku, red. K. Stępnik, M. Gabryś, Lublin 2010. • W. Sajkowski, Obraz ludów bałkańskiego wybrzeża Adriatyku we Francji epoki Oświecenia, Poznań 2014. • J. Sujcka, Przestrzeń jako metafora w dialogu pojęć między Bałkanami i Europą. Czy Europa jest metaforą dla Bałkanów?, Studia Litteraria Polono-Slavica 2008, nr 8. • G. Szwat-Gyłybowa, O szczególnym przypadku przemilczenia w relacjach Bułgara z Europą, [w:] Przemilczenia w relacjach międzykulturowych, red. J. Goszczyńska, G. Szwat-Gyłybowa, Warszawa 2008. • G. Szwat-Gyłybowa, Stereotyp Turka w piśmiennictwie bułgarskim XIX stulecia a grzechy europejskiego orientalizmu, [w:] Kategoria narodu w kulturach słowiańskich, red. T. Dąbek-Wirgowa, A.Z. Makowiecki, Warszawa 1993.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.